

נייע יידישע צייטונג

די
 "נייע יידישע צייטונג"
 ערשיינט יעדן
 מאנאך
 אונד דאָנערסטאָג.
 פרענומער אַציאָנס-פּרייז:
 נאַציאָנאַל: 7 פּל. 50 קר.
 האַלבֿיעהרליך: 3 . 50
 פּרעסליעווערליך: 1 . 75

דיא רעדאַקציאָן
 אונד אַדמיניסטראַציאָן
 בעפּינעט זיך
 Schiffmannsgasse 6, Budapest,
 וואָהין אױך דיא פרענומער אַציאָנס
 נעלדער צו זענען זינד.
 אינוועראַמע
 זענען ביליגסט בערעכענט.

Budapest, Donnerstag 7. Juni 1883.

צײַה בודאַפּעסט ב סיון.

זא ווירד דארום. ביבליא' נעאנאמ. דאס הייסט
 דאס בוך דער ביב' ע. ר. דאס פאָרציג.
 ליכטע פאָן אללען!

פיר דיעזעס גאָטליכע בוך האבען וויר יאדער-
 מיווענער דערווירן געדולדעט אונד גערוגען, פיעלע
 שווערע פערפאלונגען. האס אונד פערטאכטונג ער-
 טראגען. אונד דאס זאָלען וויר אונד וואָלען וויר
 זא האלטען. ביז אן יענע צייט, דאס פאָן דעם "בכי"
 פערקונדעט וואודע, וואָ אונזערע הייליגע, תורה
 דא ועלט עראַבערט האבען וויר, ביז אידע ווי-
 זען לעהרען און אללע הערצען איינגעדוונגען, אונד
 גאָטפערקענטניס אללע זעלען ערפילט!

זאָמט ווינשען וויר אונזערן לעזערן
 וישחתם בחיכם!

דיא וידענהעמצען איז רוסלאנד.

אין אונזערעם ליבען רוסלאנד יעדעס נאָך
 אימער בייא יעדער נעלענענדיג אבער דאס וידען
 לאָ. דאס שאַנסטע אין דער זאכע אומ, דאס דא
 צייטונגען דאריבער שוויגען מיטטען, קיין בעריכט
 דארף ערשיינען, דער ניכט פרייער דא אָבער.
 פערפער וואלאונג פאסירט העמטע, זא קאמען
 אויך אָבער דא יינגסט אין ראָסאַן אס דאן שאַמט-
 געפונדענען וידענהעמצען מאַנגעלאַמטע בעריכטע
 אונד מאן מוסטע עבען אבוארטען, ביז אין וואדער-
 היסטענדיגער בעריכט איינפירט.

דיא פערפערבורגער צייטונג, נאָוואָסיר' ברינגט
 איינען אויספירליכען בעריכט, דער אבער פאלי-
 צייליך פערבאָטען וואודע, דער בעריכט לויטעט:
 אס אבענד דעס 21. מען מא' וואר אין ארביי-
 מער און בענלייטונג איינעס פרייענצייטערס אין
 איינער שענקע איינגעקערט אונד האַמטע דא.
 זעלבסט גענעכטיגט. אלס ער אס מאַרען אויפלאכ-
 מע, וואר איהם זיין געלד געשאַהען, ער שמעלל-
 מע דען ווינשען ווירטה צור רייע, אונד געריעפּה
 מיט איהם, אלס דיעזער זך ווינער, דאס געלד
 צו ערנעמען; אין איינען שטייט, דער דאמיט ענ-
 דעמע, דאס דער ארבייטער ערשלאגען וואודע.
 דער וידע זוכטע דא ליבע צור ווימע צו שאַפּען,
 וואודע אבער דאבייא בעמעקט, אס אַוואדער מאַר-
 גענס ערשיינען פאָר דער שענקע אין גראַסער פאָלכט-
 הייפען, אס אן דען וידען ראבע צו איבען, דעם
 ווירטה געלאנג עס, צו ענטקאָמען; פאָן זינער
 שענקע בליבען אבער נור פרייער אירביי, אס
 פּוואדער מאַרענעס האַרמע מאן בערייטט אויף פיעלען
 שמראסען דא רופע: "הוראה, לאָ אויף דיא יו-
 דען! זא האבען איינען רוסטען ערשלאגען! דאס
 היז איינעס ארמען שניידערס פיעל צוערסט דעם
 וויטהענדיגען הייפען צום אַפּער, אין איינעס איינע-
 בליקע ווארען אללע פּענסטער אונד סודרען איי-
 געשלאגען אונד זעמליכעס היינזערעט אויף דא
 שמראסען געוואָרען, וואָ עס פאָס פאָלקע, פאָר-
 צוגשוויצע פאָן דען וויבערן, זאָפאָרט אין זיכערדיג
 געבראכט אָדער אויך גלייך פערניכטעט וואודע.
 אלס היער ניכטס מעהר צו צערשאַרען אונד צו
 הייבען וואר, מאכטע דער פאָלקסהייפע האַמט, ער
 וואוסטע ניכטס וואָהין ער זך יעמטע ווענדען זאָללע אין
 דיעזעס איינענבליקע ערשיינען דער פאָליציא-מיסטער
 אונד איבערדעמעט דאס פרעגע, אויסאינאנדער צו
 געהען, אבער אללע זינע אויפפאָרדערוגען אונד
 ערמאונגען, זינע וואָרטע: "ליעבע פריינדע, געהט
 אס דעם דעמטעלס וויללען נאכהייע, עס גילט איי-
 ער וואָהלי! ווארען פרוכטלאָן אונד וואודרען מיט
 שרייען אונד צישען בעאנוואָרטעט. אונטערדעססען

דען דיא היעצו בעריפענען מענגער וואָהל זאָרע
 טראגען, אָהנע דיא, עצה" געוויסטער, גוטע פריי-
 דע" אין אנשפּוּך געהען צו מיסטען. —

צום "שבעות"-פּעסטע.

דאס יאדער אומט ווא איין קראַנג, דער צום
 גראַסען מהייל אויס דאָרען געפלאַכטען אומ, צווישען
 וועלכען איינצעלנע וואָהלריכענדע בלוטען פערטהיילט
 זינד, דאס לעבען מיט זינען מיהען אונד
 ליידען בינעמען יא אללען מענשען זינע שמיצען
 דאָרען, דיא כאלד דען לייב, כאלד דיא זעלע
 קרענקען, דער מאַן דער רוהע, דער זיסע הייליגע
 "שבת" אומט דיא ערסטע בלוטען אין דעם קראַנצע,
 אונד וואָהל דעמיינען, דער דען דופּט דיעזער
 בליהטע אויס דעם, גן עדן אינאמהעט! ליידער
 האבען זא פיעלע "יהודים" הייטצוטאגע קיינען זיין
 פיר דיעזען וואָהלנער, דער אונס אלס אין מאַסט
 אין דער וויסטע דעם לעבענס גענעכען וואָרדען
 אומ. —

דורך דרייא אנדערע פערעכטיגע בלימען אומ
 דער דאָרענערקראַנג געשמיקט: דיא "שלש הנשים",
 וועלכע אויף דיא דרייא הייטצוטאגע אונזערעם
 גלויבענס היטוויזען:

פּסח' אויף דאס דאזיין גאָטעס, "שבעות"
 אויף דיא אַפּענבאָרונג, "שבת" אויף דיא פאָר-
 זעהונג.

וויר פיערן געכטע וואָכע דאס צווייטע דער
 געאנאמען פּעסטע: "מתן תורה" וועהרענד דיא א-
 דערען צווייא פּעסטע איינע גאנצע וואָכע דיערן,
 בעשענעקט זך דיעזעס נור אויף צווייא, אייגענטליך
 זונד און זען מאַן, אונד דאָך האט דיא ערלאַ-
 וונג אויס, "מצרים" אונד דיא פערפאלענונג אין דער
 וויסטע נור דאס קאָרפּעליכע וואָהל בעפאַרדערט,
 וועהרענד דיא אַפּענבאָרונג אס בערגע "מיני" דאס
 הייל דער זעלע בעפאַרדערט, וויר זעהען אבער,
 דאס הייט אימער דאס קליינע וועהלט, אס
 גראַסע עס צו מאכען, דיא קליינסטע דער נא-
 ציאָנען האט ער זך צו זינעם פרייערע פאָלקע
 אויסגעוואָרט; אויף דעם קליינסטען דער בערגע האט
 ער זך אין זינער הערליכייט געאַפּענבאָרט;
 אויס דעם געווינען טמאָדע דער שאַהורע האט
 ער זינען זענדבאָטען, משה ר' עיז' אונד דען קאָ-
 גליכען זענענער, דוד המלך עיז' הערויס געהאַלט,
 אונד זא האט ער אויך דען וויכטיגסטען, ויס מבי'
 אויף דיא קירצעסטע הייער בעשטימט.

יא, דיעזען מאַן, אן וועלכע דיא צעהן גע-
 באַטע פאָס בערגע העראב ערמאָנטען, אומ דער
 וויכטיגסטע מאַן ניכט נור פּר, "ישראל", זאָנערן
 פיר דיא גאנצע מענשהייט, דיא איהרע געזעלשאַפּט,
 איהרע שטאָמען אויף גרונד דיעזער צעהן וואָרטע
 אויפבויעט, אונד נור דורך זא צו ערהאלטען פער-
 מאַן.

עס הייסט אים, מדרש'י: ווארום וואודרע דיא
 "תורה" אין דער וויסטע גענעכען? אס אנצוינען,
 דאס זא ניכט נור דעם אויסערוועלטען פאָלקע,
 זאָנערן וויר דיא וויסטע אללען מענשען דער ער-
 דע צוגענגליך זייא, דיא וויסטע געהאַרט ניטמאָדען,
 קיין קאָנגי שפּערטס איהרע גרענצען אב, דער איי-
 גאנג אומט פרייא, זא אויך אונזערע הייליגע לעדער,
 אונד ווירקליך אומט זא אין בוך דעם טראַסעל-
 אונד דער בעלעהרונג געוואָרדען פיר אללע צוויילע-
 זרמע מענשען דעם ערדבאלטס, דען זא וויר דער
 קאָנגי פּאַלמעסאום (תלם) זא דורך דיא 70 "זקנים"
 האט אויף גרעיכיש איבערזעצטען לאסטען אין אל-
 מער צייט, זא עקסטרירט זא היימע אין פאסט 800
 פערשידענען שראכען איבערזעצט.

דיא פּרעסבורגער ישיבה.

דער יינגסטע ערלאס דעם קולומסמיסטערס
 אין אַנגעלענענדיג דער פּרעסבורגער ישיבה האט
 אין יידישען קרויזען אויפגעהען, אן מאכען אַרמען
 זאָגאר בעזאָרניסטע ערדענע, געוויסטע, גוטע
 פּריוויליגירטע, דיא אויס בעזאָנדרען, לייכטפער-
 שמענדליכען גרינדען שמעטעס דיא, פּראַמטען שפייע-
 לען האבען זך דען אויך זאָפאָרט בעאייט, דיעזע
 אַנגעלענענדיגט אין דער וויזע דאָרזשטעללען,
 אלס ווירדע עס זך אום איין מסירת נפש האנדעלן,
 דיעזעס ערלאסטע צו ווירדעשמעהן, דיא דאָך דער
 מיניסטער דער פּרעסבורגער ישיבה מיט ענטזיע-
 הונג דעם, אַפּענטליכייטסערעכטעס אונד דער בע-
 גינסמינונג בערעכעט דער מיליטערפּליכט' דראָמ,
 יא עס ווירד זאָגאר דען געאַלאַגען דער פאָרוואָרף
 געמאכט, דאס דיעזע דען בערעכענענען ערלאס
 דעם מיניסטערס ערווירקט האבען זאָללען, וויל עס
 איהנען וועה מהומ, דאס אין פאָר גוטע פּרעסבור-
 גער ישיבה בחורים פאָס מיליטער פּליכט ווארען,
 נאך אללדעם קאָנטע מאן עמווא נאר גלויבען, דאס
 דיא ישיבה בחורים פאָן פּרעסבורג מיליטערפּרייזיס
 געניטעטען אונד דיעס איהנען יעמטע ענטזאָנען ווער-
 דען זאָלל!

גן פּרעהעלט זך אבער דיא זאכע גאנץ א-
 דערס, דאס אַפּענטליכייטסערעכטעס אונד דיא בע-
 גינסמינונג בערעכעט דער מיליטערפּליכט' האט
 הייט צום אַנע גאר ניכטס אנדערעס צו בע-
 דיסטע אלס דאס דיא בחורים דער פּרעסבורגער
 ישיבה דאס רעכט האבען, אלס איינערייג פריי-
 וויללוגע אָדער אלס, פּעלדאמטער' דיענען צו קאָנ-
 נען, וואס ערסטערעם בערעכעט, גלויבען וויר ניכט
 דאס עס איינעס פּרעסבורגער, כבוד'יע איינפאל-
 לען ווערע, אלס, איינערייג פרייוויללוגער' דיענען
 צו וואָללען, וואס אבער דיא בעגינסמינונג אלס
 פּעלדאמטער' דיענען צו קאָנטע, בערעכעט, זא
 אומ וויסטעס דעם האַנזערמיניסטעריאָוס' אלס
 נאָרס אויפגעשמעלט, דאס דיעזע בעגינסמינונג אל-
 לען יענען בחורים איינערייט ווירד, דיא אוהרע
 בעפּעהונג צום ראכטיגער מיטטעלטע דרייא בע-
 פּעהונגס-צייטיגסטען פאָן אַיטהאָראָקסען ראכטי-
 גען נאכוויזען קאָנגען.

אלאז דאס, מסירת נפש' אומ נאך אימער
 ניכט זא נאָס זעלבסט דאן ניכט ווען דיא פּרעס-
 בורגער, ישיבה' דיעזע, בעגינסמינונגען איבער-
 הייסט ענטבעהרען מיסטע.

דער איינענבליכע צויעק דעם אין רעדע שטע-
 הענדען מיניסטער-אל-ערלאסטע אומ יעדאך אין
 גאנץ אנדערער.
 עס דיפּלעט געמליך הייטע שאַן אללעמט-
 האלבען בעקאנגט זיין, דאס דער קולומסמיסטער
 מיט דעם ראכטיגער-עמט'אָר פּאָסאָנעמאכט האט,
 עס מעלדען זך וואָהל, בחורים' דיעזע צור אויפגא-
 מע, דיעזע האבען יעדאך ניכט געזאָהנען פאָר-
 בילדונג אום אויפגעטאָמען ווערדען צו קאָנגען אונד
 ווען אויך דאס עמט'אָר טראַסעלעם צאָנגלונגע גע-
 נו האט, זא זינד דיעס פאסט הויכעגעהנדס זאָלכע,
 דענען עס דארום צו סוהן אומט דאס גימנאזיאָום
 אויף קאָסטען דעם עמט'אָרס הויכצומאכען, אום
 נאך אביגעלעגטער פאטרויטעטס-פרייוונג דאן דעם
 סאמינאר דען ריקען צו קעהרען.
 דער קולומסמיסטער מאַכטע אלאז אויף אום-
 ווענען דעם עמט'אָר אום זינען נאָהען העלפען
 אונד דיא פּרעסבורגער, ישיבה' דאצו בעגינסען
 אום אין דערזעלבען עמט'אָר קאנדידאטען העראנ-
 צובילדען, — דאס דיעס ניכט געשהען זאָלל ווער.

וּאָל ל י די עו ע וּאָב ע ווא ר א ין די עו ע א ר מ י ק ע ל
 ש ווא כ ע ר פ ר ק ע ד ע ר ע נ ע א ש א ו מ ז א מ י א י ב ע ר 100
 מ ט צ נ ש ר . פ ע ס ט ע ר ב א ד ע ו א ו נ ד ו א נ ד א י נ ש ו ר ד ין 64-65
 פ ל / מ י ט ט ע ל א י נ ש ו ר 73-77 פ ל / ב א ש ט ע ר א י נ ש ו ר פ ל
 62-63 , נ ע ב י ר נ - צ ו ו י ש ו ר ו י נ ש ט ר - א ו נ ד ו אָ ש ט ע ר ו ו ל ל ע פ ל
 70-74 , ב א ר א י נ א ע ר . צ ו ו י ש ו ר ו י נ ש ט ע ר ו ו ל ל ע פ ל 67-68 ,
 מ י ט ט ע ל - נ ע ר ב ע ר ו ו ל ל ע פ ל 58-62 .

צ י ו ע ש ק ע ון , ס ע ר ב ש ע ו א ק - ו ו א ר ע פ ע ר אָ ק מ -
 נ אָ ו ע מ ב ע ר 18.30-19.00 נ ו ל .
 ק נ אָ ש ס ע ר דן א ו נ א י י ש ע פ ר י מ א 16.50-17 נ ו ר ד .
 צ י ו ע ש ק ע נ מ י מ (ל ע ק ו א ר) ס ל א ו ו אָ נ ש ע ר 1820
 18.20 נ ו ל ד ע ין .
 ו י י נ ש מ י ין 46-66 נ ו ל . י ע נ אָך ק ו ו א ל י ש ע ש .
 ש פ י ר י מ ו ס נ י י ע מ ע ה אָ ד ע א י מ ק ר י י ע נ 32.75
 נ ו ל ד . א ל ש ע מ ע ה אָ ד ע 34.25-34.50 נ ו ל D . פ ע ר
 10000 ל י ש ע פ ע ר צ ע נ ט .
 פ ר ד י ג ו נ ו ר ע 28 . נ ו ל . ב ל ו י ע ר 00-32 נ ו ל .
 פ ע ר ד י ג פ ע ר 100 ק י ל אָ נ ר א מ ס 2.80-3.20
 נ ו ל ד ע ין .

פ ע ס ט אָ ד ע א ו מ 21.75 נ ו ר .
 ל ע ר ע ר נ - ע ש ע ס מ . ק ו ה - ה י י ש ע 5-7 ק י ל אָך
 225-248 נ ו ל . א י י נ מ א ל פ ע ר ו ע צ ט ע ס ט ע ר צ ע נ פ אָן 10-14
 ק י ל אָך 162-158 נ ו ל . צ ו ו י מ א ל פ ע ר ו ע צ ט ע ס ט ע ר צ ע נ 16-18
 ק י ל אָך 162-163 נ ו ל . ד ר ו י מ א ל פ ע ר ו ע צ ט ע ס ט ע ר צ ע נ 19-22
 ק י ל אָך 164-165 נ ו ל .
 ק א ל ב ל - ע ד ע ר , ב ר ו י נ ע 9-12 ק' 425-460
 נ ו ר . נ ע ר ב ש ע 6-8 ק' 350-376 נ ו ל . פ ע ר 100 ק י ל אָך .
 ה י י ש ע , ו ו ר נ אָ ש ר ע נ פ ע ר 100 ק' א ו נ א ר א י ש ע ק ו ה -
 ה י י ש ע 108-110 נ ו ל . אָב ט ע ה י י ש ע ט ר אָ ק ע נ 94-96 נ ו ל'
 ד אָ ס ה י י ש ע 10.50-13.50 נ ו ל , פ ע ר פ א א ר . ק א ל ב - פ ע ל ל ע אָה ע
 ק אָפ ע 220-224 נ ו ר . פ ע ר 100 ק י ל אָך .
 ש א מ - פ ע ר ל ע , א ין פ אָר י נ ע ו וּאָב ע ו ו א ר ד ע ין 25000
 ש ט י ק פ ע ר ש י ע ר י ע נ ע נ א ט ש ו נ ע ין פ ע ר ק י פ ש . א ו נ ד צ ו ו א ר
 ד י י ש ו ו אָ ל ל י נ ע 2.80-4.50 נ ו ל , פ ע ר פ א א ר . ב א נ ש ק ע ר
 א ו נ ד ב א נ א ט ע ר 2.60-3.80 נ ו ל D . ש ר י ק ש ע א ו נ ד מ א צ ע ר אָג י
 ש ע 38-40 נ ו ל . ב אָנ ט ש ע א ו נ ד ק ר אָא א י ש ע 40- נ ו ל . פ ע ר -
 ב י ש ע 135-142 נ ו ל D . פ ע ר 56 ק י ל אָך . - (א ל ל ע ס פ ע ר
 פ ע ר צ ע נ ט)
 ל א מ - פ ע ר ל ע , ד י י ש ו ו אָ ל ל י נ ע 50-60 נ ו ל
 ב א נ ש ק ע ר א ו נ ד ב א נ א ט ע ר ל י י ב ט ע 90-105 נ ו ל D . (א ל ל ע ס
 פ ע ר 102 ש ט י ק)
 ק י מ - פ ע ר ל ע , צ ו 110 נ ו ל . פ ע ר 102 ש ט י ק .

ל אָט מ אָ - צ י ע ר ד נ נ פ אָם 2 י ו נ י .

ווייץ	74	63	65	11	46
נראץ	72	24	78	77	7
טעמעשוואר	37	67	58	53	12

פ ע ר א ו נ א ו אָר מ ל י ב ע ר ד ע אָק ט ע ר ;
 י ק ו ת י א' ה ל ו י ל ע ד ע ר ע ר .

נ ע נ פ ע ר ל אָ ו נ נ פ י ע ל ד ע ר ה י י ש ט ר ע 66 ע ר מ י מ 20,000
 פ ל ק אָ ו ו ע י צ י אָ נ - מ י נ צ ע א ו י פּן נ ו' 11238 ; י ע 1000 פ ל
 ק אָ ו ו ע י צ י אָ נ - מ י נ צ ע נ ע ו ו אָנ נ ע נ ד י א' נ ו ט מ ע ר דן ; 2894
 17879 א ו נ ד 17841 א ו נ ד 20252 ; י ע 500 נ ו ל D' נ ר . 99
 19173 א ו נ ד 21193 א ו נ ד 22884 .

ב א ר י ש ע ש פ ר ע מ י ע - א נ ל ע ה ע ין .
 ב י א ד ע ר א .ס 1 . י ו נ י א ין ק א ר ל ש ר ה ע פ אָר י נ ע -
 נ אָ מ ט ע נ ע ין פ ר ע מ י ע נ - פ ע ר ל אָ ו נ נ ד ע ר ב א ד י ש ע נ 100
 מ ה א ל ע ר - ל אָ ו ע פ י ע ל ד ע ר ה י י ש ט ר ע 66 ע ר מ י מ 120,000
 מ א ר ק א ו י פּן נ ר' 108578 , ד ע ר צ ו ו י מ ע מ ר ע 66 ע ר מ י מ
 24,000 מ א ר ק א ו י פּן נ ר' 68066 , ד ע ר ד ר י מ ט ע מ ר ע -
 פ ע ר מ י מ 12,000 מ א ר ק א ו י פּן נ ר' 58732 ; ד ע ר פ י ע ר ט ע
 מ ר ע 66 ע ר מ י מ 4800 מ א ר ק א ו י פּן נ ר' 68051 ; י ע 2400
 מ א ר ק נ ע ו ו אָנ ע נ ; נ ר' 87802 א ו נ ד 97622 .

נ ע ש ע פ ט ס ב ע ר י כ מ .

פ ע ס ט ע ר פ ר י י ע .
 נ ע ש ר י י ד ע - נ ע ש ע ס . פ אָן י י י צ י ע נ ו ו א ר
 פ אָר י נ ע וּאָב ע פ י ע ל צ ו מ א ר ק ט ע נ ע ר א כ מ . ד ע ר פ ע ר ק ו פּ
 ו ו א ר מ ט ע י נ 100000 פ ע ר צ י ו ו א ר ד ע ין פ ע ר ק ו פּס .
 ו י י י צ י ע נ א ו נ א ר א י ש ע ר 77-78 ק י ל אָך 9.80-10.20
 פ ע ר מ ט ע ר צ י ע נ ט ע ר
 ק אָרן 7.40-7.75 נ ו ל D .
 נ ע ר ס ט ע ש ו ט ע ר ו ו א ר ע 7.10-7.40 נ ו ל . מ א ל צ -
 ו ו א ר ע 7.50-7.70 נ ו ל .
 ח א פ ע ר 6.75-6.92 נ ו ל .
 ק ו ק ו ר ו ין 6.60-6.70 נ ו ל D .
 ה י ל : צ ע נ פ ר י כ מ ט ע פ י אָל ע נ 9.80 נ ו ל . צ ו ע ר נ -
 ב אָה נ ע 11.50-12.00 ע ר ב ו ע נ 9.00-11 נ ו' נ ע ש ע ל ש ע 15.50
 נ ו ל . ל י נ ו ין 10.00-16 נ ו ל . ק י ס מ ט ע ל - 26 . נ ו ל . א נ כ ו - ו ו י ק ע נ
 0.00 נ ו ל . ה י ו ע 8.00 נ ו ל . ה י ר ו ע ב ו ין 12.50 נ ו ל D ע נ (א ל ל ע ס
 פ ע ר 100 ק י ל אָנ ר א מ ס) .
 ר ע ס ס ק אָה ל 14.50 נ ו ל D .
 ל י י נ ו א מ ע , ר י י נ ע 12.00 נ ו ל D ע ין .
 ק ל ע ע ו א ס ע , א ו נ א ר א י ש ע ר ל ו צ ע ר נ ע 46-50
 נ ו ל D ע ין .
 ח א נ ס ו א ס ע , 11.50 נ ו ל .
 ר י ב אָל ד אָפ ע ל ש ד א ט ש י נ ט - 46 . נ ו ל . פ ע ר 100
 ק י ל אָנ ר א מ ס .
 ר ע ס ס ק ו ב ע נ 6.00 נ ו ל .
 מ ע ה ל - פ י י י ע פ ע ר ב א ל ל ע נ צ ו 100 ק י ל אָנ ר א מ ס
 א כ ב ו ד א ט ע ס ט . נ ו י' :

	8 1/2	8	7	6	5	4	3	2	1	0
	11.60	13.00	14.00	15.00	16.20	17.60	18.30	18.90	19.50	20.00

נ ו ל D ע ין .
 ק ל י י ע פ י י ע 4.60 נ ו ל . נ ר אָב ע 4.00 נ ו ל .
 א ו נ ש ל י מ ס (ה ל ב) - 51 , - 52 נ ו ל .
 ו ו א כ מ ר אָ ע נ ו י ע 136-137 נ ו ל D .

מ ע ר דן , ו ע י נ מ אן א י ה ע נ נ י כ מ נ ל י יך ב ר אָד א ו נ ד נ ע ל ד
 נ י כ מ . ד ע ר פ אָר ט ע ר מ א כ ט ע ר פ ר י א ל י י ש ע נ ון א י י -
 מ ע ר ק ו א מ . ו ו י א י מ פ א ס ט ע נ ד ע מ א י מ , ו ע י נ פ ר ע מ -
 ד ע ו ו ד ע נ ד י א' א ין ד ע ר פ ר א נ צ א י ד י ש ע נ ה י י ש ט מ א ר ט ו א
 ב ע נ ע א ד ע מ , ו ו י א ד א פ ע ר ב ר ע כ ע ר י ש ע , ק אָט מ י כ -
 מ ע ין , ד י א א מ ל י כ מ - ה ע ל ל ע נ מ א נ פ ל י נ ד ע ר ין וּאָל ל ע נ .
 י ע ט צ מ צ ע ר ש ט ר י י מ ע ז יך ד י א מ ע נ נ ע . א ב ע ר מ אָנ מ א נ
 פ אָר ט י מ ט א נ ע ר ש ט ע נ ע נ ד י א' ה ע ר ד ע ין , ל י ו ו א ל ע ין
 נ י י ע ר ד נ נ ט . א ו נ ד ד י ע ס מ א ר מ י מ נ ר אָט ע ש ט מ אָק ע נ ב ע -
 ו ו א ט ט ע מ . ד ע ר . פ אָר ט י ע ר וּאָל ע מ א ין א ל ל ע ר א י י ר ע
 ד א מ מ אָר ד ע מ פ א ל א ט ע ס א ב ש פ ע ר ר ע ין , ד אָך ד י א
 ל י ו ו א ל ע ין , ה י נ ד ע ר ט ע נ א י ו ין נ ע ו ו א ל מ א נ ד א ר אן .
 א ו נ ד ע מ א ין ז יך א ל ל ע פ אָר ד א מ מ אָר ש ט ע ס ט ע מ ע ין .
 ד א מ ע מ נ י כ מ א ב נ ע ש ט ע ר מ ו ע ר D ע ין ק אָנ נ ט ע . ע מ
 ע נ ש ט מ א נ ד נ ון א י ין נ ר אָט ע ר מ מ ל מ ; ד י א פ אָר א -
 ב ע ר נ ע א ה ע נ ד ע ין ל י י ש ע ה אָל ע ין ש נ ע ל פ אָר צ י י א ה ע ר -
 ב י י א ו ו ע ל ב ע וּאָד א נ ד י א ר ו ט י ש ע נ י ד ע ין א י ס א י י נ -
 א נ ד ע ר י א ג מ ע .

פ ע ר ל אָ ו נ נ

ד ע ר 1864 - ע ר ש ט א ט ט ל אָ ו ע -
 ב י י א ד ע ר א מ ו ר ט ע נ י ו נ י פ אָר נ ע אָט מ ע נ ע ין
 פ ע ר ל אָ ו נ נ ד ע ר ש ט א ט ט ל אָ ו ע פ אָם י א ה ר ע 1864
 ו ו א ר D ע ין 14 ס ע ר י ע נ ע י צ אָנ ע נ , א ו נ ד צ ו ו א ר : 159
 3660 807 466 402 1380 1379 1046 807 1046 1973 2400 3384 3660
 3902 א ו נ ד 3973 , א י י מ ד י ע י נ ע י צ אָנ ע נ ע ין ס ע ר י ע נ
 פ י ע ר ד ע ר ה י י ש ט ר ע 66 ע ר מ י מ 200,000 א ו י פּן מ' 159
 נ ו' 34 , ד ע ר צ ו ו י מ ע מ ר ע 66 ע ר מ י מ 20,000 פ ל / א ו י פּן
 מ' 3973 נ ו' 42 , ד ע ר ד ר י מ ט ע מ ר ע 66 ע ר מ י מ 15,000
 פ ל / א ו י פּן מ' 1973 נ ו' 25 , ד ע ר פ י ע ר ט ע מ ר ע 66 ע ר
 מ י מ 10,000 פ ל / א ו י פּן מ' 159 נ ו' 90 ; פ ע ר נ ע ר ע נ ע ו ו אָנ -
 נ ע ין י ע 5000 פ ל / א ו י פּן מ' 1046 נ ו' 100 א ו י פּן מ' 3384 נ ו' 96
 י ע 2000 פ ל / א ו י פּן מ' 1380 נ ו' 99 , נ' 3384 נ ו' 1 א ו נ ד מ'
 3660 נ' 28 ; י ע 1000 פ ל / א ו י פּן מ' 159 נ' 28 , מ' 807 נ'
 37 א ו נ ד נ' 67 , מ' 1046 נ' 33 , מ' 3384 נ' 55 א ו נ ד
 מ' 3902 נ' 77 . פ ע ר נ ע ר נ ע ו ו אָנ נ ע ין 500 פ ל / מ' 159
 נ' 18 , מ' 402 נ' 1 א ו נ ד נ' 64 , מ' 486 נ' 16 , מ' 807
 נ' 96 , מ' 1046 נ' 18 , מ' 1980 נ' 26 , מ' 58 א ו נ ד 65 , מ'
 1973 נ' 79 , מ' 2400 נ' 53 , מ' 3384 נ' 45 , מ' 3902
 נ' 60 א ו נ ד מ' 3973 נ' 84 א ו נ ד 91 ; א ו נ ד ע נ ר ל יך נ ע -
 ו ו אָנ נ ע ין 400 פ ל / מ' 159 נ' 8 א ו נ ד 95 , מ' 486 נ'
 9 א ו נ ד 100 , מ' 1379 נ' 32 א ו נ ד 38 , מ' 1380 נ' 31 ,
 57 א ו נ ד 61 , מ' 1973 נ' 27 , מ' 41 א ו נ ד 57 , מ' 2100 נ'
 92 , מ' 3384 נ' 40 א ו נ ד 43 , מ' 3660 נ' 49 א ו נ ד 81 ,
 מ' 3902 נ' 40 א ו נ ד 64 א ו נ ד ס ע ר י ע 3973 נ' 19 -
 א ו י פּן א ל ל ע א ב ר י י ע ין נ ע ו י נ ט . נ מ ט ע ר נ פ ע ל ל ש ד ע ר
 ק י ו י נ ט ע נ ע ו י נ ע אָן י ע 200 פ ל .
 ל אָ ו ע ד ע ר ש ט א ר ט ר י ע ט .
 ב י י א ד ע ר א מ 1 . י ו נ י א ין מ ר י ע ט פ אָר נ ע אָט מ ע -

פ ר ו כ ט פ ר י י ע ד ע ר ק אָר נ ד א ל ל ע פ אָם 3 י ו נ י

פ ר י י ע		פ ר י י ע	
פ ע ר	ק י ל אָנ ר א מ ס	פ ע ר	ק י ל אָנ ר א מ ס
7.70-7.50	70	9.55-9.60	76
7.20-6.90	62	9.65-9.70	77
6.80-6.40	40	9.75-9.80	78
6.65-6.60	75	9.85-9.90	79
6.60-6.55	78	9.95-10.-	81

פ ר י י ע		פ ר י י ע	
פ ע ר	ק י ל אָנ ר א מ ס	פ ע ר	ק י ל אָנ ר א מ ס
10.65	75	9.95-10.-	76
-	76	10.05-10.15	77
-	77	10.20-10.30	78
-	78	10.35-10.40	79
-	79	10.45-10.50	81

פ ר י י ע פ ר י י ע

פ ר י י ע		פ ר י י ע	
פ ע ר	ק י ל אָנ ר א מ ס	פ ע ר	ק י ל אָנ ר א מ ס
6.40	81	9.95-10.-	75
-	75	10.05-10.15	76
-	76	10.20-10.30	77
-	77	10.35-10.40	78
-	78	10.45-10.50	81

ה י ל ע נ פ ר י י כ מ ט ע

ה י ל ע נ פ ר י י כ מ ט ע		ה י ל ע נ פ ר י י כ מ ט ע	
פ ע ר	ק י ל אָנ ר א מ ס	פ ע ר	ק י ל אָנ ר א מ ס
12.00	75	10.10-10.20	76
12.00	76	10.25-10.35	77
16.-	77	10.40-10.45	78
11.-	78	10.50-10.55	81

ב ו ד א פ ע ס ט ע ר ב אָר ע נ ק ו ר ו ע פ אָם 3 י ו נ י

ל אָ ו ע -		ו ו ע ר ט - פ א ס י ע ר ע -	
ק ר	פ ל	ק ר	פ ל
120	25	120	25
135	60	135	60
139	98	170	00
170	00	170	00
170	50	170	50
108	108	108	108
114	50	114	50
118	118	118	118
110	30	110	30
123	123	123	123
127	37	127	37
37	26	37	26
26	20	26	20
20	38	20	38
38	20	38	20
20	18	20	18
18	40	18	40
40	36	40	36
36	20	36	20
20	51	20	51
51	22	51	22
22	45	22	45
45	22	45	22
22	28	22	28
28	37	28	37
37	11	37	11
11	18	11	18

מהם, וועלכעס דער וועלט זאגט און דענסטע גע-
לייבטעס האט. ווירד דער זאכע דער וואהרהייט, דעם
רעכטעס אונד דער פרייהייט דיענען. יא דער ווע
מיס איין געגנער זיין געגען יעדען דער דיעזע אנ-
גרייפט. דען אין דער נאטור דעם יודענשטעס
איז דאס רעכט, דא וואהרהייט אונד דא
פרייהייט.

ישעיה' אונד דא שולע דער יודען אין אלעק-
סאנדריען זינד דא ווירקליכע גרינדער דער אידעען
דער גענעווארט, דער יודע האט דען גראסמען אנ-
טהייל דאראן, אונד האט זאפיער דאפיר געליטען!
דער ריינע גלויבען, וועלכער איינסט דא געזאמט-
טע מענשהייט פעראייניגט ווירד, קאנן אונד ווירד
נור דער יודישע גלויבע זיין גערייניגט פאן דען
שלאקען דא זיך דארין געמישט האבען.

זא אייסערט זיך אין ניכט-יודע, דער אבער
מיפע יודישע קענטניסעס האט, איין וואהרער
קרוש השם.

פערשיעדענע נייאניקויטען.

* (דא קליידער עס מער שאל
מא' שיים) וויא אועזען לעזערן בעקאנט זיין
דרופטע, זינד דא קליידער, מיט דענען דא מיסא-
דארער לייכע בעקליידעס וואר, אלס דא דער עס-
טער שאלימאשים ערקאנטט ווארדען, דיעזע קלי-
דער וואוירדן זיינע צייט אן דען לאנדעס-בעמקער
נאך פלעט געזונדעט, האט מער אונטערוועק זאלל
אב דא אעקען אויף דענוועלבען ניכט פאן בלוט
הערשטאמען, היינט פערזאפעטשליכט מאן אין
דען מאנעסבלעטטערן דאס גוטאכטען דעם לאנדעס-
בעמקערס הערדן דר' פלעמאר, אים דיעזעס גוט-
אכטען, וועלכעס פונקט פיר פונקט יעדען בעשטאנד-
טהייל דער פאריגעפונדענען פערקען צערגליעדערט,
געהט הערפאר, דאס דיעזע פלעקע הויכאום קיינע
בלוט, זאנדערן פלעט פלעקע זינד, וועלכע ווארד-
שיינדן דא פאן הערדיהען, דאס דא קליידער,
וועלכע זא לאנגע אן דער לייכע ווארען, פאן דיעזער
דא פלעטפערקע בעקאמען, ווייל יעדע לייכע פלעט-
שטאפ פאן זיך ניכט, זאמיט איז עס דאן קלאר
בעוויזען, דאס עסטער שאלימאש קיין בלוט אב-
געזאפלט וואוירד.

* (ער נסט מע זע פאר זיינען
דע הלה ערן) דער לינקע דעמסטרע הערר מע-
זע איין מישקאצער יודע העלט פאר זיינען וועה-

לערן איינע רעבענשאפטס. בעריכט איבער זיין וויר-
קען אין הייבטאגע, ער קאמ אויך אויף דא אנטי-
סעמיטישען אומטריבע צו שפערען, דא ער אין
שערסטען איסדריקען גייטעלע, דאס ער זעלבסט
יודע וויא קאננע איהן ניכט דאראן הינדערן, פאל-
קאמען פאראורטיילספרייא איבער דיעזע פאגע
צו שפערען אונד צו דענקען, ער ניכט צו, דאס דא
פערשטעלעונג דער ווערן מיט דער אונטארישען נא-
ציאן נאך ניכט גענעדיק פארזעגען זיין; א אליין
ווער וואגע עס צו בעהויפטען, דאס דא יודען אויף
אונטארישען באדען זיך ניכט צו נוטען ברינגען
אונד פארטראשען העראנבילדען אונד דאס איהרע
מאדאיריורונג אין שפראכע, וואסען אונד געפיהלען
ניכט ערפרייליכע פארטשויטעט מאכע? ער אונ-
טערשטימט גערן אללע מאכרעגעלן, וועלכע דא
פאללשמעדיגע פערשטעלעונג בעשלינגען דאן
מיטע מאן נאנץ גענעריש ענטגענעטערטען דעם
שטרעבען, וועלכעס דארוין געהט, דאס פערשטעל-
ענעסווערן צו פעהינדערן אונד דעם זאמען דער
געהעסטיקייט אונד דער צוועטראכט צווישען דא
קאנפעסאנען צו שטרייען, דא אויפהעבונג דער
יודע-עמאנציפאציע ווערע דא ערסטע בארעשע אין
דאס סיסטעם דער ברינגעליכען גלויבטיג אונד דיע-
זער ווירדען באלד אנדערע פאלגען, זא זי דא דער אנ-
טיסעמיטיזם אויך איינע פרייהייטספרינדליכע שטרע-
בונג, וועלכער זיך קיין עדהליכער פארמאגט אב-
שליסען דורפע, דא צאהלרדיק אנוועזענדען וועה-
לער נאחמען דיעזע אויספיהרונגען מיט לויטעס ביי-
פאלל אויף אונד אויטערטען שלעסליך איהרעס אבנע-
פארדעטען איינהעלליג פערטרייען.

* (ער טא דרונג איינעס יודען)
איין יודישער איינזאנער אים נאדאש, נאמעס קי'
קרויז בענאב זיך נאך וואשאראש דאסכא, אים דא
אייניגע שולדען בייא דען בויערן איינצוקאסטרען,
ווארייף ער, אים בעזיטע דעם געלדעס, זיך צו פוס
ווערער נאך היינע בענאב - קיים האט מע ער דאס
דאן פערלאסען, דעם פרייעמען דא שולדען, דאס
זא זיך צור בעשאהאלונג איהרער שולד, זא לייכט
בערעדען ליעסען אונד פאכמען דען ענטשלוס, דעם
יודען נאכצולופען אונד איהם דאס געלד ווערער
אבזונדערטען, זא עררייכטען אויך אלסבאלד דען
יודען, איבערפיעלען איהן אונד בערייכטען איהן זיינעם
געלדעס זא פירבעטען זיך, מיט יודע ווערדע זא
פערקלאגען אונד פרייעמען דעם איינער - פיסטאעל
איינען שוס אויף דען יודען, קרויז פיעל זאפארט צו-
זאמען, דא בויערן העלפט איהן פיר טאך אונד

בענאבען זיך נאך הויזע, קרויז שטארב אבער ניכט
זאפארט, זאנדערן קראך אויף אללען פיערען אין
דאס געכטע דארף, ערצעהלע דא אללעס איינע
שטארב ערסט פיער טאגע נאך דעם ערהאלטענען
שוסטע, דא מאדער וואוירען בערייטט פעהראפ-
מעט אונד דעם בעצורקס-געריכטע צו שאש (כא-
ראיער קאמיטאט) איבערגעבען.
* (דא' טה שילד) אים היינע ראטהשילד
פאנד דיעזער טאגע דא אנטערפערטונג דעם עה-
קאנטראקטש שטאמט, פרינצען, הערצאגע, געלד-
פירסטען, דיכטער אינדוסטריעללע ווארען בייא דיע-
זעס, נתאום שרייבען, וואבייא אויך ברויטעשענקע
צו זעהען ווארען, גאלד, זילבער, שטארקאנדע, פיינעס
געשירר וואר נאטירליכע וויינע פאן אונערמעסלי-
כען ווערטע פארהאלדען; אים פייסטען אבער וואר-
דע אין פראכטפאלער, "סידור" אים קאסבארעם
איינבאנד בעוואונדערט, וועלכעס דער "חתן" דער
בלה" געשענקט האט מע, מאן האט מע געלעגענהייט
דאס וואפפען דער פאמיליע ראטהשילד צו שמוה-
רען, איינע מוהרע אונד דאריבער איין ראטהעס שילד,
עס שטעללט געמליך דאס היז אין פראנקפורט פאר;
ווא דער שטאמטפאטער מאר געוואהנט האט,
אונד פאן דעם ראטהען שילדע איבער דער מוהרע
האט דא פאמיליע דען נאמען אנגענאמען.

* (דא קלאב בארען וויר מהס-
הויז שולדען) בעציגליך דעם קלאבארען
שאנקרעדיטס האבען פאן 89 מיניציפיען בערייס
86 דא גערעפפענדען לאקאלשטאמוען דעם מי-
ניסטעראוס דעם איינערן בעהיים גענעדיגונג אונ-
טערברייטעט, דאס מיניסטעראוס האט געערליך
גענעהימעט, דאס דער קלאבארע שטאנקרעדיט אין
דען קאמיטאטען בעקעש, ביזאר אונד טאלגא 4 פל,
אים האידן-קאמיטאטע 2 פל, אין האראסעק אין
געמינדען, ווא עס איינע שענקע ניכט, 8 פל; וואקעס
דערען 2 ניכט 4 פל, אונד ווא עס הערען 3 ניכט, 2
פל, אין הוגיאד 4 פל; אין קאמארן (קאמיטאט) 2 פל,
אין מאראש פאראד 3 פל, אין מארטאש ווע-
זעלבונד, שאראש, נייטרא, אונד מראץ 2 פל, אין
סאלנאק-דאבאקא אונד וועספריס 5 פל, אין ראב
(שטארט) 6 פל, אין דען שטעדטען קעטשקעמעט,
קלייזנבורג אונד קאמארן 2 פל; בעטראגע, דא נאך
אויסשטענדיגען מיניציפיען דרופטען דיעזער טאגע
איינטרעפפען אונד ווירד דאס געזעמען דאן אים 1 יענ-
גער אין קראפט טרעטען.
* (ווער דער נייע שמייערן)
אונדער היירר פיאנצמיסטער האט קיינע אנדערע

גען עס ניכט אויכאלשען, אונד דער פיסטעניגסטע
סקראפע העכט דען נאקען עספאר, ווען ער דאס וואר-
פרייהיים! הארם, אים דעם קאוועליכען מאניסטעס וועה-
פע אללען איין ניכט דער גערעכטיקייט אונד דער מע-
שענוודיע ענטשענען, דאס ויא איינען אויגענבליק זעלבסט
דא רעליגיאזען אונד קירכליכען שטרייטקייטען פערנאסען
אונד איינע בענייסטערע צווינגט פיר ווילאן פיהלפען, עס
קאמ היינעס צונלייך אין געהל דער ויכעהיים, איינע
געוויסיהם דעם זיינעם איבער אללע, דאס דא זאכע דעם
קאנשטאנטיאום פערלארען וואר, בעפאר נאך אין שווער-
שלאג געשעהען, דיעס צייטע זיך אויך דארין, דאס אלס-
באלד דא יודען נאך ראָס צוויקשפראכען אונד קיהן דא
קיים פערלאסענען וואוירונגען ווערער איינזאמען, איין
בענייגען, וואריין ניעמאנד ויא שפארטע, אלס נון דא ער-
סטען פליכטלינגע פאן איטאליען נאך דער הויכשטאט
קאפע אונד דא קונדע פאן דער געזעליכען גיעדערלאגע
אונד איטאליאנען דער טרופטען דעם קאנשטאנטיאום אין
איטאליען פערברייטעטען, אלס דא גראסען אונד בעאם-
פען, אללע ווירדענסרענער אונד בעדיישענדען אנהענגער דעם
קאנשטאנטיאום דא שטארט צו פערלאסען בענאנען, דא
ערהאב זיך דאס פאלק פאן אללען זייטען, ערקלערטע זיך
פיר וויליאן אונד צאן אין העללען היפען פאר דא מא-
צע פערטע אונד הייער אללער יענע, אום איהרע ענטשפערונג
צו שטעללען רעזעלמעטענע וואכען אויף, זא דאס גיע-
סאנד פאן יענען פערדעכטיגען זיין היז פערלאסען אָדער
זיינע האבעליקייטען פארשטאפען קאנפעט, אונטער דיע-
זען בעסאנד זיך אויך אונטער מאָזעס, ניכט בלאָס דורך זיי-
נען רייכטהום אונד זיינע שטעללונג צום האָפע, זאָנדרען
נאָך סעהר דורך דען פערראטה, דען ער אן זיינען גלויבענס-
גענוסטען פערזאכט, זא דאס ער אלליין פאן איהנען אין
ראָס פערבליבען וואר, אונד געלדיך דורך זיינען אללגעמיין

בעקאנטע פערבינדונג מיט קאנשטאנטיאום, וועלכעס ער
זא גראסע מיטפעל צו געכאפע געשטעללט, וואר ער אין
דען פארדערינגען געמיטען, מאן וואללט איהן וויא אל-
דע, דא אן דען געוואלטהאפטע דעם קאנשטאנטיאום, אן
דעם הויק, דען ער, בעאנדערטס דורך אונטערזענליכע
לאסטען אונד דאס פאלק פערזאכט האפטען, בעשלינגען
געוועזען, אונד זיך פאס שוויטע דעם האפטען בערייכערט
האט מען, דעם שטארפענדען רייכטען איינפבוועווארען אונד
זא דער גערעכטען פערנעלונג זיך ניכט ענטפריעהען לאס-
פען, נאטירליך גינג דיעס ניכט אָדנע סוסולוארישע אויס-
פריספע, אָדנע בעליידיגונגען, בעשפאסונגען, זא דאן אונד
וואן זאנאר פערעליקייטען אב; דאן ענטשוללט זיך דאס
פאלק יעדער אייגענליכען סיסאנדלונג, אונד בעוויזע דא-
ביא איינע עסטיונג, דא זיינען גענעטען צו ווישען געווע-
זען ווערע.

מאָזעס וואר פאן דעם אויגענבליקע, ווא דא איבעלן
נאכריכטען איינזעטפאפען, אונד דאס פאלק א דא ספאר-
פע ווינעס פערעכטען היינעס געקלאָפּט, וויא געבראָנען,
קראפטלאָ, אָהנעכטיג, ער זאם אין דעם פערשטעפעס-
פען געסאכע, אים דונקעלסטען ווינקעל, אויף איינעם דרוואן
געקויפערט אונד וויינעט ויא אין קינד, אונד פערשטאכטע
ניכט דא ערנינגטע אַנדלונג צו פערשפּען, וואר עס דאס
בעוואוסטזיין ווינען שלעכטען האנדלונגען, וואר עס דא
האַפּטונגלאָזע פּורכט פּאָך דער אונטערזענליכען ראכע
דא איהן פערשפּען ווערדע, עס איבערקאמ דען אלשען מאנן
וויא דא געהע דעם ענדעס, דאס אנווירערשטעליך איבער
איהן העראינגעבראָנען ויא.

נאנץ אנדערס וואר עס אידרא, מאן האט מע איהר
געזאמט, דא איהרער ענטשפערונג ניכט אן ווענע שטע-
הע, אבער זא וועניי ויא זיער ערשליכיקים איהרעס אפטייעס
ערפארען האט מע ווערענד איהרעס נאנצען לעבענס, וויא
ער עס אויך געוועזען, דער ויא גענאטהינס, איהרע יונגער

אן דער זיינע איינעם אונטעליכען אלשען מאנעס צו
פערטרויען; זא וואללט איהן ניכט פערלאסען אין זיינער
גאטה, דא דא דינענר דעם היינעס גראסענעהיילס גע-
פלאָדען ווארען, איבערנאם זא אללע זאָנען פיר איהרען
פאפער אונד בעדיינעט איהן אויספערקאז; זא שפראך
דען טענענען דעם פאלקעס צו אונד דיעס צונלייך מיס איי-
נער פערזאכטעניקייט אונד מיט איינער מילדע, דאס ויא
איינען געוויסטען איינפלוס אויף זא געוואן; זא וויכעס
זא ניכט איהרער איבערנאכטענע פערליכט אונטרייא צו מא-
כען, אבער דורך שפייזע, טראנק אונד קליינע געשענקע
האַפּטכער אונד וואַהליאָללענדער צו שטימען, דאן גינג
זא דאראן, זא וויכטיגסטען פאפיערע אונד ווערסטפאלסטען
גענעשטענדע אן געהיטען אָרשען צו פערברענען, אונד
דורך אללעס דיעס דעם געביינען גרייזע איינע צופא-
ריכט איינצושלאָגען, זא זא אין איהרעס הערצען איהרע
האַפּטונג אויף הונט געשטעללט אָב ויא מיס דעם דינענע
דעם וויליאן אויך דא ערפילונג איהרע געהיטען ווינענע
ערווארטעטע? זא פערזיעהט זיך הייעריכער ניכט, בעוועהר-
פע אבער איבעראלל ענטשלאָסענעהיים, ענערשע אונד
היינעבונג.

שנעללער נאך, אלס מאן גענלייכע קאמען דא
הערהויפטען דעם וויליאן נאך ראָס, זא האט מען קיינען ווי-
דערשטאנד געפונדען, אונד איהר מארש גליך סעהר איינעם
טראומע-אלס איינעם קריטעצונג, יע ענשטאלטזאפער, דען
בעשעהלען איהרער אָבערען געשרייא, זיך דיעזע, אין איטאליען
פאסט אללע פערסערן טרופטען ביז דארוין גענאכטען האט-
פען, דעספּא ויכערער רעכטעטען זא אויף דא ערפילונג
דעם איהנען גענעבענען פערשפערעכענס, דאס איהנען דא
היינער אונד גיטער דער אנהענדער דעם קאנשטאנטיאום צור
פלינדערען איבערלאסען ווערדען.
(פארשטעצונג פאלגט.)

דיא ערשטען כריסטען ווארען לאנגע צייט נאנין יידיש, זא דאס זיא אין דיא סינאגאגע בעמען זינגען, אונד אין אנטראכען מוסטען דיא כריסטען, ווענן זיא שווארען ואללען, און איין יידישע בעט-הייז געדען, ווייל דאס דיא הייליגע שריפט איז. דאן קאס דיא בארבראישע צייט, דאס מיט-מעלאמע, אין וועלכער זיך דיא כריסטען צו זעהר בעדייערטיקער אונדאנקבארקייט געגען דיא יודען פערליימען לייענען, ווענן מעמאד פיר דיא מענשהייט ארבייטעט, זא קאנן ער איבערצייגט זיין דאס מאן איהן בעשטעלען, אונד אלס צוגאבע נאך שלאגען ווידר, דא ערסט ניגט אים לעבען דער יודען אייגע פערענדערוג פאר, דאמאלס האטמען דיא יודען דיעוועלכען בעשעפטיגונגען וואו דיא ניכט-ווערן, יעצט אבער ווארדען דיא איהן געוויסע געשעפטע בעשרענקט, וואו זיא ניכט מעהר פערלייענען, דיא פרייהייט דיא מאן דען אונטעררוקמען נאב, ווארדע דיא שטראפע פיר דיא אונטעררוקען, ווענן דיעווער צעהע אונד פלייסט איז, זא איבערווינדעט ער דיא שוועריקייטען, אונד מוס דאן פיר זיינע אויסווער דיא ביטערסטען פארזייערע אנהערען, זא געשאה עס מיט דען יודען, דיא ייסמליכען פערבאמען דען כריסטען אונטערשטען פאן געלד צו געהען, דען יודען ערלויבעט מאן עס, ווייל מאן אייגע פערמיט-לונג צווישען דען געשעפטלייען ברויכען, וועלכע פאן דען קריבענגעוועזען ניכט בעשרענקט וואר-דער יודע וואר דער פערמיטלעך, דער געצוואונ-גען ווארדע צו וואוכערן זיך צו בערויכערן, דאן אבער ווארדע איהם דער רייכטהום אלס זינדע אנט-גערעכענט.

בעסטערע טאנע קאמען מיט דעס 18. מען יאהרהונדערטע וואן מאן דיא מעגערעכטע פער-קינדעטע, זאלכע רעכטע, דיא זיך אום דיא פראנען דעס גרויסענס, רעליגיאן ניכט קומעט אונד אים מעגשען נור דען מעגשען זעהט, דיא פראנצוישע רעוואלוציאן רעף גלייכבערעכטיגונג דער יודען אויס, אונד וויסט איהר, ווער דיא שאנע צייט דער גלייכבוים אללער מעגשען פערבייטעט האט, דאס יודענטהום זעלבסט! האבען דאך זיינע פראפעטען פארהערענאנט, דאס איינמאל אללע מעגשען פאר דעס רעכטע גלייך זיין ווערען, דער ערסטע דער דיעווע בעוועגונג הערפארבאכטע, וואר ישיעה מיט זיינע פלאטמענייסע, אונד זיינע נאכפאלגער פערקנינדעטע פיר איינס דען פרייערען, דאס רעכט, דיא בירדערליכקייט.

וור קאנען עס אייסשפרייכען, דאס ווערען.

אין זיינער וואוסה קיינע געניצע קענענד שטרעמע זיך דאס פאלק אויף דען נייען באזאר, וואן אום 4 אהר נאכמיטאגס קיין מאנאצין מעהר צו ענדעקען וואר, דאזעלכע וועדערהאלטע זיך פאסט אין אללען שטראסען, און דענען יידישע לערען געלענען ווארען, אום 8 אהר אבערס ענד-ליך נאחמע דיא הילפע: אונגעפער 300 קאזאקען ערשיינען אונד אים פערלויף איינער האלבען שמונדע ווארען דיא שטראסען גערוינגט; נור אין דען פאר-שמערטען לארימע עס נאך ווייטער, דיא נאכט פער-ליעף פאללשטענדיג רוהיג, נאכדעם נאך 200 קאנא-ניערע אים מאנאראג איינגעמאפען ווארען, א-בער 30 פערדאפטונגען ווארדען ווארען פארגענאם-מען, אים נאנצען זינד 15 פערזאנען אום לעבען גע-קאמען אונד געגען 130 הייזער צערשטארט ווארען.

עס איז דיעס אין שאנעס געגעשמיק צור קאזירעקאונג, דער צאר האט וואהרליך רעכט אין זאלכעס געזינדעל ברויך קיינע פרייהייטען זאגערן דיא קייטע.

דיא פארלעוונג רענאנאס.

פאר צווייא יאהרען האט זיך אין פאריז אייגענע-זעלשאפט פאן געלעהרמען געבירדעט, דיא זיך דאס שמודרען אונד פארשען אין דער געשיכטע אונד אין דען שריפטען דער יודען פארנארט, אונד פאן צייט צו צייט אפעקעמליכע פארטרעטע דארבער העל-פען, אין איינער צייטונג, דיא זיא ערוויסנעכט, קאמען ספרים היינן, דיא ביז יעצט נאך ניכט גע-רוקט ווארען, אונד וועלכע אין דער גראפען פאר-זער נאציאנאל-ביבליאטעק זיך בעפינדען.

דיא פאריזע וואכע האט דער וועלטבערייחטע געלעהרטע ערנסט רענאן, דער פרייער אין נייסט-ליכער, דאן אבער פראפעסאר דער העברעאישען שריפטען (אשורית) אונד פערזייעטע שפראכע וואר-איינען פארמאג געהאלטען, אים וועלכעס וואר-איינע שטעללען אונזערען לעזערן שמוחילען וואללען:

רענאן זאנעט פאר אללעס, דאס דיא הייליגען ביכער דער יודען פיר דיא נ א צ ע ו ו ע ל מ איינע בעדייטונג האבען, אונד דיא עדעלסטען גע-פיהלע דער מעגשען געדענק, ער ערקלערטע פער-נער, דאס נור דערעניגע איבער דער גלייגיאן שפרי-כען קאנן, דער פיער געפארשט האט אין דען הי-ליגען שריפטען דער יודען.

וואר עס דען אנשטיפטען געלונגען, דיא פאלקס-מאסטע צור פארמועטציג דער צערשטארונג צו בעווענען, אונד לענקט דער הייפע זיינע שריפטע צוגעכט נאך דער יודענאסטע, וואן איין אונגעש-ליכעס וויטהען בענאנן, אללעס, וואס דען מאכענ-דען אין דיא הענדע פיעל, ווארדע פערניכטעט, דיא פאליצייא האטע דען קאספ פערקארען, מיליטער וואר וועניג פארהאנדען.

אום 12 אהר מיטמאגס ערהעלמען דיא אנט-פעטמען חורף ארבייטע ציליף; דער נאנצע הייפע בעווענטע זיך יעצט צור סינאגאגע הין, דער וואר-דע איין רוסשישער קאממא ערשלאגען אונד דאדורך אהל אינס פייער גענאסען, פיעלע יודען ווארדען פאן דען ראווערען אונטער הוררארופען אין דיא הארע געהאבען אונד אויף דאס פלאטמער גע-דערנעשטעמעט, אום 2 אהר נאכמיטאגס פאר-מע מאן ענדליך ארבייטע צילאג אונד גלייך דארף געוועהרשיסעט, דאס מיליטער האטע דען בעפעהל ערהאלטען, בלינדע שיסע אויף דיא מעננע אבצו-געבען, דיעווער בעפעהל היינעט אבער דיא מעננע נאך מעהר אויף, דיא סאלדאטען ווארדען מיט שטי-גען בעווארפען אונד זאגליען אין אנגריפע אויף דאס הייז דעס הייכען יידישען קויפמאננעס עליעזר אונ-זעוואטען, וואס פאן אויסען צו ערוויכען וואר, ווארדע צערשיימערט; אינס אינערע קאנעטע דיא מעננע אבער ניכט ריינגען, דא דיא סאלדאטען אל-לע איינגעגעט מיט דעס באיאנעט פערמיהייטען; יעצט ערשיינען פאן ניינע דער פאליצייא-מייסער אונד פארדרייט צום אויסאיינאנדערהען אויף, פריילאסונג דער ביז דאזי פערדאפטמען אויף, אויסליעפערונג דעס יידישען שאנסווירטעס וואר דיא בעדייטונג, וועלכע איהם געשטעללט ווארדע, אונ-געאכטעט דער דראהונג דער הוועטמאכער, דאס געפענעניס צו שטרעמן, אונד דער פערסאנליכען געפאהר, וועלכער דער פאליצייא-מייסער זעלבסט אויסגענומעט וואר, ווען ער אללע בעדייטונגען צו-ריק, אלס יעצט דיא מעננע ווערדען איינע פער-שמערקונג ערהעלמ אונד דיא פלינדערונג אונד צערשטארונג אין נאך גראפערעס מאסטע אלס פרי-הער פארמענעטעט ווארדע, ערהעלמען דיא סאל-דאמען פאן ניינע בעפעהל, בלינדע שיסע אויף דיא מעננע אבצוגעבען, וואבייא אבער, ווארשיינליך אים פערזעהען ארער אין דער איילע וורקליכע שיסע אין דיא מעננע אבגעפיערעט אונד מעהר-דע, דארונטער אין פערבאכערעמעט סאלדאטע, גע-פערדליך פערוואנדעט ווארדען.

פאליעטאן.

דער העלר פאן סעפור.

(57-טע פארמועטציג)

אונטערשטען האטען זיך וויא בערשטראפט פאן דען האקען דיא הערהייטען יוליאנס פאן דען אלטען איבער דיא מיליטערישען עבנען ערנאסען, זיא היעלשע נאך דען בעטערליען אהרעס אנהערערס דיא שטרענגסטע דיסציפלין, אונד וואן זיא קיינען ווידערשאנר פאנרען, סראס ויכערטיים אונד ארדונג מיט איהנען איין, דאנענען וואר דען סאלדא-פען פערשטארקען ווארדען, זאבאלד זיא אין ראם איינגעצא-גען, דיא פלינדערונג דער הייזער אללער דיער פארנען-פען צו דירעקטן, וועלכע דיא סאכס דעס קאנשאטאיום אין וואן שטארקע ווייז געטהיילט, אונד זיך נאך יעצט אלס דעסען פארשייטענער בענאסען העסטען, דיא פארהום דעס אויפאלטאס קיפט מיט אויסערארדענליכער שטעל-ליכקייט געגען דען סאך פאן, אום דיא בייזען קאנולוען סאן-ליכטס צו איבעראשען, פורכט אונד שרעקען ווארן איה-גען פארמאנאטיילט אונד האטען דאס הער דער לעפטע רען, דאס און זיך שאן שוועכער וואר, מיט אונס ערפילט אונד אללע צוכס אין איהם געלאקערט, הונג וואר מיט-יער נער שאר צערסען דאס אופער דעס סאן געלאנגט, אהנע זיך צו בעווינען, זעפצעט ער דורך איינע פוהרס, דיא סאן איהם געציינט, איבער, אונד נייסע מיט אונגעשטיס דען ערסטען פיינליכען היפען, אויף דען ער שטייט, פאן דער ווייסע אן, אלס דעס טעפעסט בענאנן, שיקטען דיא בייזען קאנולוען איינע דאסעטע מאנשאפט און דען ארט דעס קאמפפעס, אום דארדוך צייט צו בעווינען — אהרע פער-סאנליכע פלוכס צו בעווערשטעללינגען. — מיט אונזויער-שטעליכעס לאונעמוסה שרעמען זיך הונג אונד דיא

דער שטורם דער געפיהלע, דער פריידע אונד דער מרויער, דעס ענציקענס אונד דעס שמערצעס הינדורף, דאך וועלכע ווארשע קאנענען דיא וועכטלערונג אונד פערשידענארטיג-גען עמפאנדונגען שילדערן, וועלכע הונג איבערקאסען, אלס צערס איהם דאס גראפע געהיימיס ענפיהללע! אין זיינע געדאנקען וויכעלפט עס, אונד פיעלע שמונדען פער-זינגען, בעפאר ער נור צו איינער קלארען אויפסאסונג דער דינגע קאסען קאנפעט, זאנעט ער זיך אים ערסטען איינען-בליקע: הא, דאס איז דיא עכטע סאכסער דעס אלטען סאזעס, אונד וויא דער פאסער דען סייניגען פערניכטעטע טהאט עס דיא סאכסער מיט מיר, — זא קאנעט דאך ווי-גע עדלע וועלע זיך ניכט לאנגע דעס בעוואוסטשין פער-שליפען, דאס אירדא אויס לייענע געפעלמ, אונד דאס ער אין איהר דיא צו עררען האבע, וועלכע מיט גראסען אס-פערן אונד פיעלער קלווהיים איהן דער פרייהיים צוריקגע-געבען אונד ווארשיינליך אויך זיין לעבען ערהאלטען, דאס אהנע איהרע הילפע אין דעס פורכטבארען קענקער פערלא-רען געוועזען, באלד בעהערשרשט איהם נור איין געפיהל, דאס גליק, מירס אונטער דען לעבענען צו וויססען, אבער אויך איינע אונטערליכע וועהמוסה איבער דיא שטערצליכען קעמפעס, דיא דאס שיהרע וועקען צו ווירטונגען געהאפט אונד נאך האטע, עמריס, ריעף ער ענדליך אויס, וויר האבען נור איינעס פאר אונס: אויף נאך ראם — דאס וויר זיך אללעס ענשיידען!

אויף נאך ראם! וואר יעצט אויך דאס לאונונסווארס דעס נאנצען הערעס יוליאנס.

XXXIV.

אלס דאס מאניפעסט יוליאנס נאך ראם געקאמען, ענשטשאנר אים פאלקע איינע זעהר לעכהאפטע אויסערונג, פירוואהר דאס פערלאנגען נאך פרייהיים שטריכס ניעמאלס אים מעגשען אויס, יאהרהונדערטע דער קענעשאפט קאן